
Medisinsk nytt

NYHETER OG REPORTASJER

RAGNHILD ØRSTAVIK

«Missing link»

Ikke-insulinavhengig diabetes mellitus er sterkt assosiert til overvekt, men så langt har man ikke kunnet forklare hvorfor (Nature 2001; 409: 307–12). Nå viser det seg at adipocytter skiller ut et hormon, kalt resistin, som antakelig bidrar til å øke insulinresistensen. Overvektige mus skiller ut mer av dette stoffet enn normalvektige, mens perorale antidiabetika reduserer mengden av hormonet både in vitro og hos mus. Behandling med antistoffer mot resistin bedret også glukosetoleransen og økte insulins aktivitet. Foreløpig har man ikke kunnet kartlegge resistins aktivitet i muskel- eller levervev, og en eventuell reseptor for proteinet er ikke kjent.

Fruktekstrakt mot PMS

Premenstruell tensjon er et syndrom med mange ulike plager, blant annet økt irritabilitet, hodepine og ødemer (BMJ 2001; 322: 134–7). 170 kvinner, som i gjennomsnitt var 36 år gamle, deltok i en dobbeltblind, placebokontrollert studie der halvparten ble behandlet med ekstrakt fra «agnus castus»-frukt. Pasientene fikk behandling gjennom tre sykluser. Hovedendepunktene i studien dreide seg om selvrapporterte plager. Det var signifikant bedre effekt for alle hovedvariablene i behandlingsgruppen i forhold til hos dem som fikk placebo. Mer enn dobbelt så mange i behandlingsgruppen oppnådde respons, dvs. minst 50 % reduksjon av plagene.

Aspirin i allmennpraksis

Så langt har det ikke eksistert klare retningslinjer for hvorvidt allmennpraktikere bør anvende lavdose acetylsalisylsyre som primær profylakse mot hjerte- og karsykdommer (Lancet 2001; 357: 89–95). En åpen, placebokontrollert studie der hele 4 495 pasienter deltok, gir økte holdepunkter for at dette er fornuftig. Alle deltakerne hadde minst én kjent risikofaktor. Etter 3,6 år ble studien stoppet på grunn av resultater fra andre undersøkelser. Man så da at aktiv behandling reduserte både forekomsten av hjerte- og karsykdommer og dødeligheten totalt. Samtidig undersøkte man effekten av antioksidanten vitamin E, men denne viste seg ikke å ha noen signifikant betydning. En lederartikkel (s. 84) roser studien for den høye oppfølgingsprosenten (92,3 %). Man konkluderer videre med at pasienter med minst én risikofaktor for hjerte- og karsykdom bør behandles med lavdose acetylsalisylsyre, men at blodtrykket først må være godt kontrollert.

Behandlingsresistent hepatitt C

Hepatitt C-infeksjon er den vanligste årsaken til leversvikt og levertransplantasjoner i USA (JAMA 2001; 285: 193–9). 40 % av pasientene blir kvitt viruset ved behandling med interferon alfa og ribavirin. Hos enkelte pasienter velger man å forsøke interferonbehandling alene først. En metaanalyse der man inkluderte 12 tidligere studier, har sett på effekten av kombinasjonsbehandling hos denne gruppen, mot et nytt forsøk med interferon. Bare omkring 20 % av denne pasientgruppen oppnådde remisjon. I en lederartikkel (s. 212) poengteres at behandlingen kan være nyttig selv om den virale responsen er dårlig, ved at de histologiske forandringene i leveren går tilbake.

Ufarlig kaffe

En rekke tidligere studier har beskrevet en positiv assosiasjon mellom høyt koffeininntak og hjerte- og karsykdommer. Prospektive undersøkelser egner seg imidlertid bedre til å påvise sammenhengen mellom livsstilsfaktorer og sykkelighet. En slik undersøkelse fra Finland kan ikke bekrefte funnene (Arch Intern Med 2000; 160: 3393–3400). Mer enn 20 000 menn og kvinner deltok i helseundersøkelser tre ganger i perioden 1972–82, og ble siden fulgt gjennom nasjonale registre i ti år. Den største dødeligheten av hjerte- og karsykdommer fant man faktisk hos deltakerne som overhodet ikke drakk kaffe. Hos menn fant man en viss overdødelighet hos personer som drakk svært store mengder kaffe, men denne lot seg forklare av samtidig røyking og forhøyet serum-kolesterol.

Alternativ til stamcelletransplantasjon

Hematopoetiske stamceller finnes særlig i beinmarg, men kan også mobiliseres fra perifert blod ved å gi pasienten granulocytstimulerende faktor (N Engl J Med 2001; 344: 175–81). 172 pasienter med ulike former for hematologisk cancer som hadde fått behandling med høye doser kjemoterapi, ble randomisert til å få stamceller fra beinmarg eller fra perifert blod. Friske slektninger fungerte som givere. Pasientene som hadde fått celler fra perifert blod oppnådde raskere normale nivåer av ulike blodcelletyper, uten at man fant noen økt forekomst av noen former for avstøtningsreaksjoner. Det var videre en trend mot høyere overlevelse i gruppen som hadde fått transplantasjon med perifere blodceller.

Publisert: 10. februar 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.